

УДК: 342.98

О. Г. КОМІСАРОВ,*доктор юридичних наук, професор,**професор кафедри тактико-спеціальної підготовки,**Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ***О. С. ПРОКУДІН,***заступник начальника ГУНП в Херсонській області*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТРУКТОРІВ З ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

В статті проаналізовано нормативно-правові засади функціонування інституту Інструкторів з особистої безпеки поліцейських та запропоновано практичні рекомендації щодо змісту їх підготовки.

Ключові слова: *службова підготовка, Національна поліція України, поліцейські заходи примусу, інструктор з особистої безпеки.*

Відповідно до п. 27 ч. 2 ст. 8 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», ст. 72 Закону України «Про Національну поліцію» в Україні діє єдина система службової підготовки поліцейських.

У відповідності до п. 5 розділу III Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженого Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26.01.2016 № 50 спільно з керівниками навчальних груп, а також самостійно практичні заняття із вогневої, тактичної та фізичної підготовки у органах і підрозділах поліції має проводити Інструктор з особистої безпеки (далі – Інструктор). При цьому слід мати на увазі, що на виконання вимог Закону України «Про Національну поліцію» щодо «підготовленості» поліцейського до застосування заходів примусу Інструктор має пройти відповідний курс підготовки, зокрема на навчальних зборах підрозділів професійного навчання.

На Інструктора поширюються обов'язки особи, яка проводить заняття в системі службової підготовки: завчасно готувати методичне забезпечення занять (залежно від виду запланованого заняття); розробляти дидактичні матеріали для їх використання під час занять; забезпечувати необхідні умови для засвоєння поліцейськими навчального матеріалу та сприяти розвитку їх здібностей; використовувати під час занять технічні засоби навчання, у тому числі мультимедійні комп'ютерні технології; здійснювати оцінювання набутих поліцейськими знань, умінь та навичок за підсумком вивчення кожної навчальної теми шляхом їх опитування, тестування, виконання практичних завдань тощо; власноручно відображати результати відвідування та успішності особового складу навчальної групи в журналі обліку відвідування та успішності поліцейських зі службової підготовки.

Безпосередньо Інструктор зобов'язаний: спільно з керівниками навчальних груп та/або самостійно проводити практичні заняття із тактичної, вогневої та фізичної підготовки; надавати керівникам навчальних груп пропозиції до розкладу занять з вогневої, тактичної та фізичної підготовки; проводити додаткові практичні заняття в навчальних групах за видами підготовки; організовувати та проводити індивідуальні

заняття з поліцейськими, які з об'єктивних чи суб'єктивних причин не засвоїли викладений на занятті матеріал; інформувати керівництво органу (підрозділу) поліції про стан організації занять з вогневої, тактичної і фізичної підготовки та вносити пропозиції щодо покращення цього напрямку діяльності; надавати керівникам структурних підрозділів пропозиції стосовно поліцейських, які мають низький рівень службової підготовленості, для прийняття рішення щодо першочергового направлення їх на навчальні збори; брати участь у підготовці збірних команд органів та підрозділів поліції з професійно-прикладних видів спорту; готувати звіти за результатами проведення практичних занять з вогневої підготовки.

Підготовка Інструкторів вимагає демонстрації знань, здібностей та навичок, а також їх передачу кандидатам на цю посаду, у тому числі забезпечення позитивного впливу на сприйняття Інструкторами категорії «особиста безпека поліцейських та громадян».

Комплексність підходу до рішення поставлених задач забезпечується поєднанням декількох видів підготовки. Динамічність навчання виключає певне «звикання» до стаціонарних умов. Постійно змінюються вправи, тренувальні ситуації шліфують й вдосконалюють вміння поліцейського та дозволяють використовувати їх у будь-якій оперативно-службовій чи службово-бойовій ситуації.

Практична складова полягає у відпрацюванні з використанням реальних транспортних засобів, приміщень, зброї, екіпірування, спецзасобів, пристроїв дозволяють наблизити заняття до реальної екстремальної ситуації в правоохоронних органах. В цьому випадку поліцейський при несенні служби буде більш впевнено володіти навичками й застосовувати всі перелічені елементи.

Остання складова – відпрацювання можливих помилок, - дозволяє проаналізувати та переосмислити отримані знання та вміння. Цим заходом можливо запобігти повторення аналогічних помилок у подальшому, у тому числі й під час виконання функцій Інструктора. Максимальну ефективність усунення недоліків можна досягти за рахунок використання відео та аудіо техніки. Записані дії тих, хто навчається, після перегляду ними з поясненнями викладача надають поліцейським необхідний практичний досвід.

Емоційна реабілітація особового складу представляє собою досить молоду та мало досліджену сферу роботи щодо Інструкторів як поліцейських, які виконують свої завдання в екстремальних умовах. Досить яскравим елементом підвищення службової діяльності є емоційний настрій. Використання методики емоційної реабілітації є позитивним доповненням до тактичної та фізичної підготовки Інструкторів. Однак, організаційно така підготовка має здійснюватися тільки Інструкторів для тих підрозділів, які певний час знаходяться під дією екстремальних ситуацій.

Як відомо із загальноприйнятої Моделі застосування сили (примусу) поліцейськими, на останніх значний вплив здійснює ситуація, в якій вони знаходяться. Працівник може добре бігати, стріляти, виконувати прийоми рукопашного бою, але у результаті отримати численні травми. За рахунок вивчення рівня травматизму та його причин Інструкторами, зокрема на щорічних навчальних зборах, можливо збільшити ефективність системи професійного навчання. Виявлений Інструктором «критерій травматизму» здатний вказати на недоліки професійного навчання та професійного відбору загалом.

З практичної точки зору моделювання Інструктором екстремальної ситуації та опрацювання дій під час цих ситуацій не є новим заходом у системі професійного навчання осіб, які працюють у небезпечних для життя умовах. Навчання поліцейських в умовах, наближених до реальних слід вважати основним принципом діяльності Інструктора. Відповідно, моделювання екстремальної ситуації – це створення Інструктором моделі ситуації, яка загрожує фізичному або психічному здоров'ю людини, до якої вона не адаптована. Для ефективного моделювання необхідно знати рівень фізичної та психологічної підготовленості поліцейського та оцінити його попередні результати під час виконання аналогічного завдання. Під час моделювання доцільно акцентувати увагу на здатності реалізувати поліцейським власної фізичної та психологічної готовності в даних ситуаціях.

Під час моделювання обов'язково слід враховувати: 1. небезпечні фактори (світло, шум, вібрації) та чинники їх відновлювання; 2. різноманітні ситуації (наявність людей, транспортні засоби, їх кількість); 3. замкнуте середовище – відкрите середовище; 4. особливості поведінки людей у різних ситуаціях; 5. готовність поліцейського до виконання поставленого завдання.

У підсумку можна з впевненістю сказати про можливість підвищення рівня професійного навчання за рахунок здійснення Інструкторами моделювання екстремальних умов, ситуацій і практичних рішень цих ситуацій на практичних заняттях в системі службової підготовки. Спочатку рекомендується проводити дії у тренувальному темпі, потім, з урахуванням безпеки, – у швидкому. Перелік чинників екстремальних ситуацій, їх кількісні та якісні показники, інтенсивність дії необхідно науково обґрунтувати з урахуванням специфіки дій особового складу різних підрозділів Національної поліції. Під час створення складних умов у навчальному процесі необхідно в комплексі розглядати різні види підготовки (фізична, вогнева, спеціальна, медична тощо) поліцейських.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. *Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.*
2. *Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.*
3. *Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.*

Надійшла до редколегії 26.02.2017

КОМИСАРОВ А. Г., ПРОКУДИН А. С. ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ИНСТРУКТОРОВ ПО ЛИЧНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПОЛИЦЕЙСКИХ

В статье проанализированы нормативно-правовые основы функционирования института Инструкторов по личной безопасности полицейских и предложены практические рекомендации относительно содержания их подготовки.

Ключевые слова: *служебная подготовка, Национальная полиция Украины, полицейские меры принуждения, инструктор по личной безопасности.*

KOMISAROV O. G., PROKUDIN O. S. PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE ACTIVITY OF INSTRUCTORS AND TRAINERS IN PERSONAL SAFETY OF POLICE OFFICERS

The article analyzes the normative-legal basis for the functioning of the Institute of Trainers in personal safety, police, and practical recommendations regarding the content of their training.

Keywords: professional training, national police, police coercion, instructor in personal security.

УДК 371. 33; 38; 39; 378. 011; 012

А. А. ЛУКАШЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри управління та роботи з персоналом Національної академії внутрішніх справ

АСПЕКТИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Аналізується стан проблематики змісту вищої освіти та пріоритетних напрямів її реформування в Україні. З метою удосконалення практичної складової змісту навчання, яка має бути максимально наближеною до вимог практики, пропонується приклад оптимізації навчально-методичного забезпечення підготовки поліцейських.

Ключові слова: професійне навчання, навчально-методичне забезпечення.

Зміна освітньої парадигми ХХІ століття зі знаннево орієнтованої на особистісно орієнтовану та передбачення можливих наслідків майбутньої професійної діяльності, зміна соціального замовлення на випускника і потреб самого випускника, ринок праці, європейська концепція компетентнісного підходу в Україні підкреслюють актуальність професійної підготовки фахівців. Саме тому новий підхід до професійної підготовки майбутніх поліцейських в Україні спрямований на подолання кризи у відомчій освіті, яка виявляється, передусім, у невідповідності знань здобувачів вищої освіти запитам особистості, суспільним потребам і світовим стандартам. Основним критерієм роботи сучасного вищого навчального закладу є рівень підготовленості випускників, раціональне поєднання їх теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці. Виникає необхідність потреби вести постійний пошук ефективних форм і методів навчання, удосконалення програм, навчальних планів, розробки нових навчальних методик та навчально-методичного забезпечення. Зазначене у свою чергу викликає зміни в системі освіти здобувачів: треба навчити здобувача самостійно вирішувати типові і нетипові завдання, вести пошук інформації, постійно опановувати новими знаннями. У сучасних умовах подвоєння знань у багатьох навчальних дисциплінах проходить у десятки разів швидше, ніж раніше. Для засвоєння нових знань необхідні зовсім інші підходи, ніж ті, що використовувалися раніше у вищій школі. Визначення та формування змісту професійного навчання, а відтак і оновлення методики навчання, є і залишається центральною проблемою як загальної, так і конкретної дидактики. Як зазначає В. Г. Кремень, визначення та освоєння змісту освіти відображає потреби суспільства, теорії та практики у відповідній професійній галузі, темпи, характер розвитку країни тощо [1, с. 5].